ZPRÁVA PORADCE CHOVU PRO TERVUERENY (2023)

Počet evidovaných chovných jedinců:
V klubu je ke konci roku 2023 evidováno celkem 49 chovných psů ve věku do 10-ti let a 47 chovných fen. Počet chovných zvířat stagnuje či mírně klesá. Z uvedených chovných fen některé nikdy nebyly navzdory pokročilému věku kryty a tak šance na jejich využití v chovu je minimální. Stejně jako vloni, i letos musím konstatovat, že celková genetická variabilita také není příliš dobrá, nadále probíhá koncentrování chovu na méně, o to intenzivněji chovajících chovatelských stanic a toto se týká jak exteriérových, tak pracovních linií.

Krycí listy:
V roce 2023 bylo vystaveno 9 elektronických krycích listů na 8 různých fen v majetku 7-mi různých CHS. Stále pokračuje pokles oproti předchozím „covidovým" rokům. Důvody jsou pravděpodobně stále shodné – odchod chovatele, jehož odchovy zaujímají aktuálně cca pětinu české produkce Tervuerenů a rapidně snížený zájem o štěňata stran veřejnosti. Bylo nakryto celkem 9 fen od 8-mi různých chovatelů, jedna fena byla krytá během roku 2x. I zde držíme trend poklesu na cca 50% oproti covidovým letům.

Tabulka využitých psů v chovu v roce 2023

Jméno psa	Celkem krytí	Zabřezlo fen	Neúspěšná krytí	Počet zapsaných štěňat v roce 2023
Android Deabei	1	0	1	
Dayo of Sunshinegarden (D)	2	1	1	6
Carbon Steel Groenoir – groen.	1	2	-	6 (+ dalších 9 Groenendaelů) (1 vrh narozen z krytí na sklonku roku 2022)
Eragon White Talisman	1	1	-	5
Floyd v.Moned (NL)	1	1	-	9
Charon Deabei	1	1	-	9
Look d'Enfer du Secret des Masques Noirs (F)	1	1	-	8
Othello v. Lacheren (CH)	1	1	-	7

	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021
Počet krytí	9	10	23
Úspěšná krytí	7	8	18
Počet vrhů	8 (+1 vrh narozený z krytí na sklonku roku 2022)	9 (+2 vrhy narozené z krytí ze sklonku roku 2021; -1 vrh s očekávaným narozením až 2023)	17 (+1 vrh narozený z krytí ze sklonku roku 2020; -2 vrhy narozené až v roce 2022)
Vrhy ze zahraničních krytí	4 (50%)	3 (33,33%)	4 (23,52%)
Počet živě narozených štěňat	59 (34 psů + 25 fen)	56 (25 psů + 31 fen)	114 (61 psů + 53 fen)
Počet živě narozených štěňat na vrh	7,38	6,22	6,71
Mrtvě narozených štěňat celkem	0	0	5
Uhynulých / utracených štěňat	0	0	4
Zapsáno do PK	59 štěňat (34 psů + 25 fen) (nárůst o 5,35% oproti roku 2022)	56 štěňat (25 psů + 31 fen) (pokles o 49,1% oproti roku 2021)	110 štěňat (58 psů + 52 fen) (nárůst o 8,9% vůči roku 2020)

Ve statistice krytí a vrhů jsou zahrnuty vrhy, kde byla matka Tervueren a zároveň se ve vrhu narodil alespoň jeden Tervueren

Vyštěpenci a mezivarietní krytí v roce 2023

Vyštěpení Tervuereni z Groenendaelů – A vrh Alledyra – 2F (fauve+gris)
A vrh Fox in Black – 1P

Vyštěpení Tervuereni z Malinoisů – C vrh z Modré rokle – 1F
E vrh Red Element – 2F
H vrh Dehtářský potok – 5F
D vrh Tibi Ipsi Crede – 1P+3F
L vrh od Policie ČR – 1P

Tervuereni z mezivarietních krytí –
A vrh Bohemia Mavari – 1P (+ další 3P+3F Groenendael)
H vrh White Talisman – 2P+3F gris (+ další 1P+2F groenendael)
F vrh Bribiadai – 4P+1F tervuereni z toho 2P gris (+ další 1P+1F groenendaelové) – *tento vrh je zahrnut ve statistice Groenendaelů (matka Groenendael)*
E Tibi Ipsi Crede – 1P+1F tervuereni (+ další 1P+1F malinoisové) – *tento vrh je zahrnut ve statistice Malinoisů (matka Malinois)*

Importy v roce 2023:

Urya des Abimes Ardents – z Francie

Popisné přehlídky a povahové testy:

Základní bonitace se v roce 2023 konaly při klubové a speciální výstavě v Ratenicích a při klubové výstavě v Horce. Celkem se zúčastnilo 7 psů a 10 fen. Jedna fena nebyla změřená, jednomu psu a dvěma fenám byla bonitace odložená z důvodu známky Dobrá. Tři další jedinci (1P+2F) splnili podmínky, ale k dokončení chovnosti jim ještě chybí doplnit RTG DKK a DLK. 5 psů + 5 fen splnili kompletní podmínky chovnosti. U jedinců, kteří prošli měřením bylo konstatováno: 11x vyrovnaná povaha, 2x nejistá povaha, 2x nervóznější, 1x nedůvěřivá a nervózní povaha. Hodnocení z hlediska linií: pracovní linie (1) – 100% vyrovnaná, polopracovní linie (3) – 33,33% vyrovnaná, výstavní linie (12) – 75% vyrovnaná.

Rozšířené bonitace se v roce 2023 konaly celkem 3. Předvedlo se celkem 5 psů a 6 fen. Ve dvou případech se jednalo o feny, které z důvodu známky Dobrá neuspěly na základní bonitaci. 3 psi a 4 feny splnily kompletní podmínky uchovnění. 1 pes byl ohodnocen jako nechovný z důvodu předkusu. Jedna fena pouze absolvovala bonitaci, ale k chovnosti jí chybí doplnit ještě DNA. Odloženo bylo jednomu psu a jedné feně – fena se nenechala změřit, pes napadl rozhodčího (v tomto případě se jednalo již o jeho druhé neúspěšné absolvování bonitace z povahových důvodů).

Hodnocení povah u psů (s výjimkou výše uvedených dvou, kteří se nenechali změřit a napadli) bylo 5x vyrovnaný, 2x nervózní, 1x lehce nervózní, 1x nedůvěřivý.

Samostatný povahový test se v roce 2023 konal celkem jednou při klubové výstavě v Ratenicích a byl určen pro zájemce o selekci. Zúčastnil se jeden pes tervueren z Velké Británie a získal maximální počet bodů.

Ze závažných vad se vyskytl jedinec s chybějící P4 s nedostatečně doloženým údajným vylomením (bez rtg snímku a identifikace) a výše uvedený neuchovněný jedinec s předkusem.

Co se týče exteriérových vad na obou typech bonitací, mohu jen víceméně zopakovat loňské konstatování. Exteriéroví jedinci často inklinují ke slabším hrudníkům a předhrudím, občas k hypertypickým rysům (i když to se významně zlepšuje). U pracovních zvířat nebo zvířat s příměsí pracovní krve zase častěji vidíme mohutnější hlavy s nedostatečnou modelací, šířeji nasazené a nesené uši. Všem jedincům, jedno z jaké linie se nevyhýbá strmé úhlení a bohužel stále častější vadné uložení ramen – příliš vpředu, což dělá malé přehrudí, strmý krk a bohužel i jistý hrdý výraz, který je bohužel často vyhledáván.

Povahové testy a hodnocení povah v součtu:

- Celkem předvedeno na PT 6 psů a 6 fen
- Jeden pes PT nedokončil z rozhodnutí majitele (po konstatování předkusu při posuzování v kruhu)
- Jedna fena se nenechala změřit
- Jeden pes napadl rozhodčího v průběhu posuzování
- Celkem 4 psi a 5 fen dokončilo povahový test

Hranice dosažených bodů	Rok 2023	Skupiny	Rok 2022	Rok 2021
100 bodů	2 psi + 1 fena (33,33%)	40%	11,11%	75%
91-99 bodů	1 pes (11,11%)		44,45%	25%
81-90 bodů	1 pes + 3 feny (44,44%)	40%	11,11%	0%
71-80 bodů	1 fena (11,11%)	10%	11,11%	0%
61-70 bodů	Nikdo		22,22%	0%
60 a méně bodů	Nikdo		0%	0%

Celkový průměr: **90,88 bodů** *(v roce 2022 – 87,44 bodů, v roce 2021 – 99,75 bodů, v roce 2020 – 87,4 bodů, v roce 2019 – 90,3 bodů, v roce 2018 – 96,33 bodů, v roce 2017 – 84,14 bodů, v roce 2016 – 88,45 bodů, v roce 2015 – 94,57 bodů; v roce 2014 – 90,43 bodů, v roce 2013 – 91 bodů, v roce 2012 – 90,35 bodů, v roce 2011 – 88,54 bodů)*

Maximální počet bodů získal: Real Hooligan z Kovárny – PT100/A, A Blueberry Müsli v.Malibo Land – PT100/A/O1P,1P a jeho sestra A Chocolate Müsli v. Malibo Land – PT100/A. Nejnižší počet bodů získala Joko Deabei – PT75. Netradiční aport předvedli tři výše zmínění psi a dále Maffia Deabei – PT87/A a Gimme Some Glitter Yassalen – PT88/A. Obranu předvedl pouze jeden výše zmíněný pes.

Zajímavé může být i rozložení pracovní vs.exteriérové linie:

Celkové slovní hodnocení povah (**v součtu za ZB+RB**)
Pracovní linie: 4x vyrovnaný (66,66%), 1x nervozní, 1x nezměřen
Mix exteriérové a pracovní linie: 1x vyrovnaný (14,28%), 1x nervozní, 2x nervoznější, 1x nejistý, 1x nedůvěřivý, 1x napadl rozhodčího
Výstavní linie: 11x vyrovnaný (73,33%), 1x nejistý, 1x nedůvěřivý a nervozní, 1x nervoznější, 1x nezměřen (*pozn.hodnocení nervoznější a nervozní bylo od jedné a té samé feny, která se účastnila dvou akcí)*

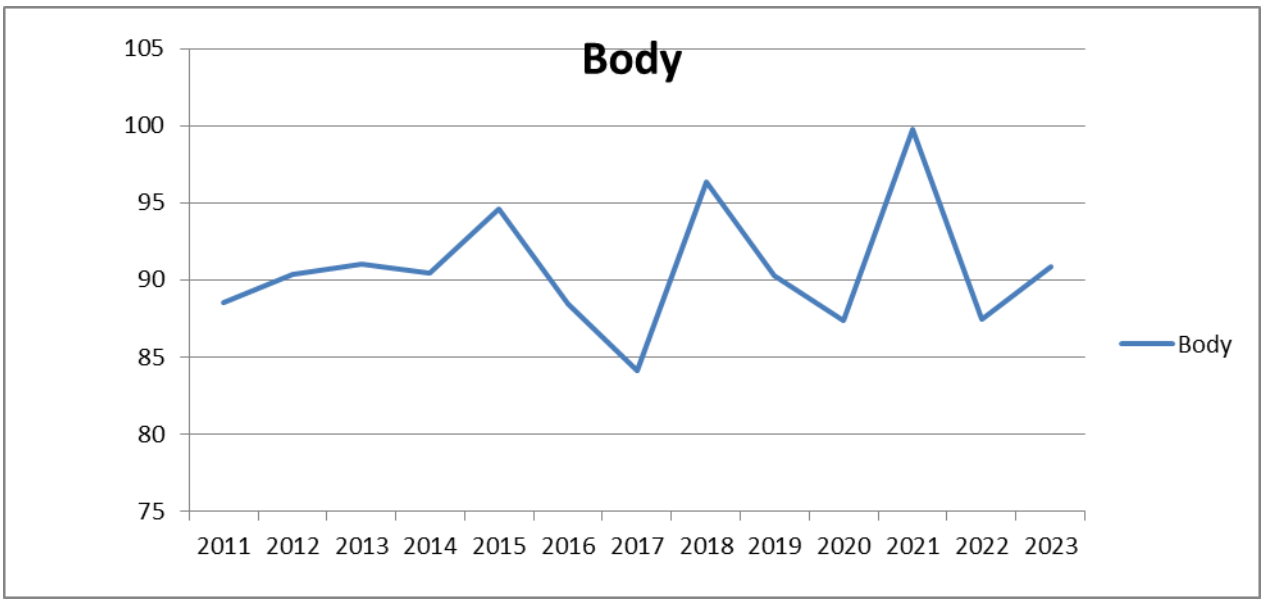
Průměrné body z PT (RB):
Pracovní linie (3 jedinci): 95,33 bodů, 2x předveden aport, 1x předvedena obrana
Mix exteriérové a pracovní linie (3 jedinci): 82,33 bodů, 1x předveden aport
Výstavní linie (3 jedinci): 95 bodů, 2x předveden aport

Z dlouhodobé observace vyplývá, že bohužel mixovat pracovní a exteriérové linie není samospásné, naopak nám dlouhodobě vycházejí nejhůře. Přestože já sama jsem velkým fanouškem zvětšování genepoolu a vylepšování pracovních vloh, sama jsem v minulosti taková spojení dělala, je třeba upozornit na velká rizika z toho plynoucí. Zkráceno to, že na neurotického nebo bázlivého jedince z výstavní linie chovatel jako partnera zvolí jedince z pracovní linie zjevně nevede ke zlepšení povah.

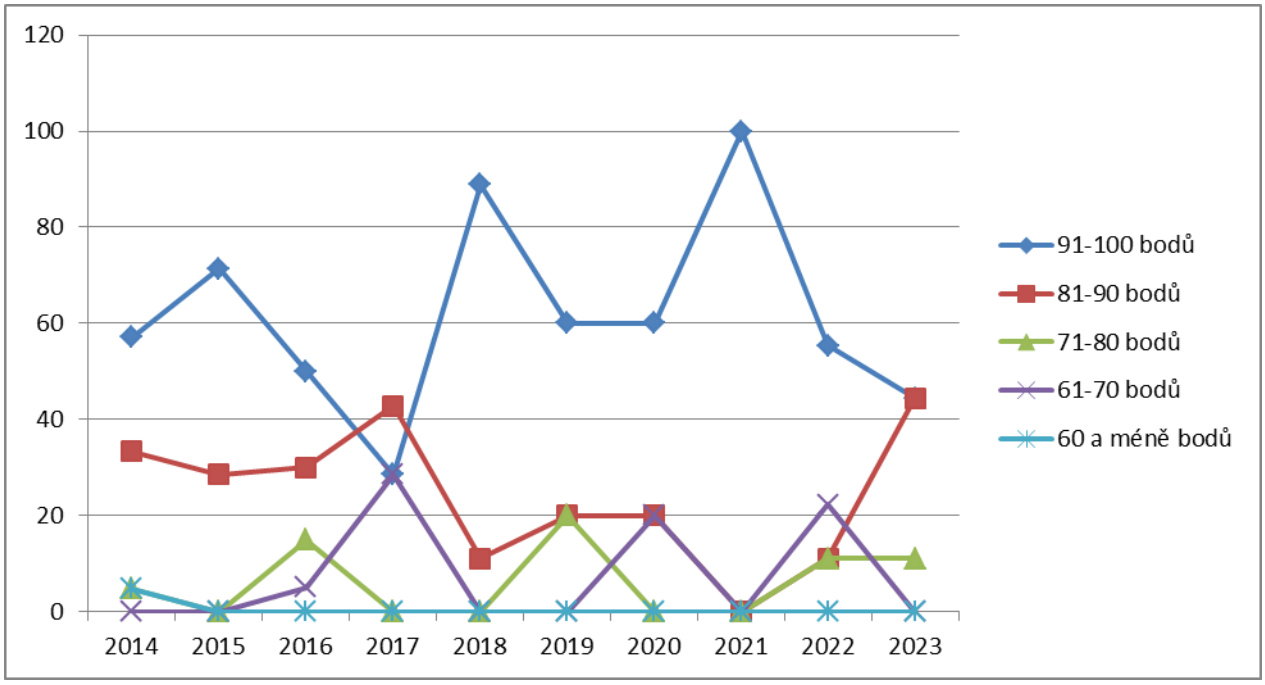
Jednotlivé cviky:
Cviky s lepším bodovým ziskem, než je celkový průměr PT: Přivolání psa do skupinky osob – 100%, Střelba – 97,78, Průchod skupinkou osob – 97,78%, Rušivé vlivy – 96,30%, Chování v kruhu – 95,56%,
Cviky s horším bodovým ziskem, než je celkový průměr PT: Setkání s cizí osobou – 90%, Kontakt s cizí osobou ve skupince – 90%, Aport – 77,78% (zde se sluší poznamenat, že 7 jedinců získalo maximální možný počet bodů, celkový průměr snížili dva jedinci, kteří obdrželi za cvik 0 bodů, o to smutnější je, že se jednalo o jedince z pracovní či polopracovní krve). Měření v našem podání je standardně cvik s největším tlakem na nervovou soustavu psa a to se odráží na dlouhodobě nízkém bodovém hodnocení – v letošním roce 66,67%.

Vzhledem k dlouhodobě relativně malým počtům psů je horší vytvořit relevantní statistiku, proto přikládám grafy za posledních 10-14 let.

Graf průměrných bodů za rok – zahrnuto posledních 14 let (průměr za posledních 10 let je 90,97 bodů)

Graf průměrného rozložení zisku bodů ta rok (zahrnuto posledních 10 let)

Bodový zisk v absolutních číslech za posledních 10 let

Hranice dosažených bodů	Celkem jedinců	% z celku
91-100 bodů	64	59,26
81-90 bodů	29	26,85
71-80 bodů	8	7,41
61-70 bodů	6	5,56
60 a méně bodů	1	0,93

Onemocnění skeletu:

V roce 2023 bylo v ČR vyhodnoceno 35 Tervuerenů s výbornými výsledky

RTG DKK

	Rok 2023	*Pro srovnání*		
		Rok 2022	*Rok 2021*	*Rok 2020*
HD A	**94,29%** (33 jedinců)	**100%** (32 jedinců)	**92,11%** (35 jedinců)	**82,35%** (14 jedinců)
HD B	**5,71%** (2 jedinci)	**0%**	**5,26%** (2 jedinci)	**11,76%** (2 jedinci)
HD C	**0%**	**0%**	**2,63%** (1 jedinec)	**5,88%** (1 jedinec)
HD D	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**
HD E	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

RTG DLK:

Všichni tervuereni vyšetření na DKK, podstoupili také vyšetření na DLK a to s výsledkem 34x 0/0 a 1x nález 3.stupně na obou loktech.

Vyšetření SA, OCD, PL a LTV:

V roce 2023 bylo vyšetřeno 32 Tervuerenů na **SA -** spondylartrózu (91,14% rentgenovaných psů – jedná se nárůst proti roku 2022), z toho 31x negativní a 1x spondylartróza 2.stupně.

Dále bylo vyšetřeno 22 jedinců na **OCD** – osteochondrózu ramenních kloubů (62,8%) – všichni bez nálezu.

25 jedinců bylo vyšetřeno na **LTV – přechodový lumbosakrální obratel** s výsledkem 24x LTV 0 a 1x LTV 3.

22 jedincům byl stanoven počet bederních obratlů – všichni v pořádku (7).

Nikdo nebyl vyšetřen na luxaci patelly.

Vyšetření očí:

V roce 2023 víme o 15 vyšetřených dospělých tervuerenech na DOV, z toho 12 bylo vyšetřeno opakovaně (v případě většiny z nich již po několikáté). 14x byl výsledek DOV prostý, jeden pes měl bohužel diagnostikovanou dědičnou kataraktu.

Dále víme o třech vrzích, kde chovatel provedl vyšetření štěňat, celkem se jednalo o 16 štěňat (jeden vrh měl více variet, počítám pouze tervuereny).

Dlouhodobá situace v ČR je velmi špatná, oči pravidelně vyšetřují čtyři chovatelé a kromě občasných vyšetření u majitelů pak už nikdo další systematicky toto nesleduje.

Zpracovala Hana Pisarčíková